

TÜRKİYE'YE SAHİP ÇIKMAK

Türk-İş Dergisi, Ekim-Kasım 1999

Yıldırım Koç

TÜRK-İŞ'in 21 Aralık 1996 günü İstanbul'da Bostancı Gösteri Merkezi'nde düzenlediği ve Sendikalarımızın Genel Merkez Yöneticileri ile Marmara Bölgesindeki şube yönetimleri ve işyeri sendika temsilcilerinin katıldığı toplantının adı "Türkiye'ye Sahip Çık" idi. 5 Ocak 1997 günü Ankara'da düzenlenen ve yaklaşık 300 bin kişinin katıldığı mitingimizin adı da "Türkiye'ye Sahip Çık, Demokratikleşme İçin Mücadele Et" olarak konmuştu.

Türkiye'ye sahip çıkmak öncelikle TÜRK-İŞ'in ve işçi sınıfımızın görevidir. Türkiye'ye sahip çıkmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter devlet yapısının bütünlüğüne ve bağımsızlığına, demokratik ve laik sosyal hukuk devletine, Atatürk ilkelerine ve O'nun temsil ettiği Türk aydınlanmasına ve çağdaşlaşmasına, insan haklarına ve parlamenter demokratik düzene sahip çıkmaktır.

Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti çeşitli nedenlere bağlı olarak çeşitli tehditler altındadır.

Birinci tehdit, ulusötesi sermayeden gelmektedir. Ulusötesi şirketler günümüzde dünya ekonomisine hakim olmuşlardır. Bu şirketler karşılarında zayıf devletler istemektedir. Ulusötesi sermaye çağımızda gelişmekte olan ülkelerde ulus-devletin karşısındadır. Ulus-devleti parçalamaya ve zayıflatmaya çalışmaktadır. Böylece, ulusal egemenliğe dayalı parlamentoların koyduğu kurallara göre değil, bir avuç hisse sahibinin belirlediği kurallara göre oyun oynanabilecektir. Ulusötesi sermaye ve onların uluslararası alandaki temsilcisi olan IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşlar, bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğünün ve bağımsızlığının ve güçlenmesinin karşısındadır.

İkinci tehdit, süper güçlerden gelmektedir. 21. yüzyılda dünya çapında bir enerji ve su mücadelesi olacaktır. Türkiye önemli su kaynaklarına sahiptir. Ülkemiz, Türkmenistan doğalgazı, Azerbaycan petrolü ve Ortadoğu petrolü açısından kilit bir yerdedir. Sovyetler Birliği'nin varlığını sürdürdüğü ve Soğuk Savaş'ın bir biçimde devam ettiği koşullarda, ABD ve AB ülkeleri, Türkiye'nin bütünlüğü konusunda özen gösteriyorlardı. Halbuki günümüz koşullarında bu ülkelerin çıkarları, Sevri'nin hortlatılmasındadır; hayatta kalabilmek için süper güçlere bağımlı küçük ve birbiriyle savaşan ülkelerin yaratılmasını gerektirmektedir. Terör örgütü PKK'nın gerçekte bu emperyalist güçlerin uzantısı ve maşası olduğu, son gelişmelerle daha da açığa çıkmıştır.

Bir ülkeyi zayıflatmanın ve ardından parçalamanın çeşitli yolları ve araçları vardır. Bunlardan biri, bölücü terör örgütünü desteklemektir. Milli Kurtuluş Savaşı yıllarında olduğu gibi, Cumhuriyetin kurulması sonrasında da laik Cumhuriyet karşıtı güçler, yabancılarla işbirliği yapmıştır, onlara uşaklık etmiştir. 1925 yılında Musul ve Kerkük'ün Türkiye'de mi kalacağı, yoksa İngiliz sömürgesi Irak'a mı verileceği konusunda karar aşamasına gelindiğinde İngiliz teşvikli Şeyh Sait ayaklanması, bu işbirliğinin açık örneklerinden biridir. Ancak 1919 yılından 1999 yılına kadarki isyanlar ve silahlı saldırılar yenilgiyle sonuçlanmıştır. Bu saldırılar yeniden başlayabilir. Bu konuda rehavete kapılmamak ve uyanıklığı sürdürmek gerekmektedir.

Bir ülkeyi zayıflatmanın diğer bir yolu ise, IMF ve Dünya Bankası'nın önerilerini yerine getirmektir.

Bir ülkede vatandaşlar ile devlet arasındaki yakın bağın maddi dayanakları vardır. İnsanların "vatan" için şehit olmayı en büyük rütbe saydıkları, evlatlarını davul ve zurnayla askere gönderdikleri Türkiye'de, vatandaşla devlet arasındaki bağları yıpratıcı her girişim, gerçekte ülkemizin toprakları üzerinde Sevri'ni hortlatma çabalarının parçasıdır.

Vatandaş ile devlet arasındaki bağlar neye dayanır? Bu bağlar nasıl güçlendirilir? "Vatan" duygusu nasıl pekiştirilir?

Bir kişi başı sıkıştığında devletinden yardım umar ve bu yardımı elde ederse, bu bağlar daha da güçlenir. Bir kişi, kamu kesiminde insanca yaşama ve çalışma şartlarına sahipse, bu bağlar pekişir. Bir kişi, hastalandığında, iş kazasına uğradığında, yaralandığında, meslek hastalığına yakalandığında, yaşlandığında, sakat kaldığında, işten çıkarılıp iş bulamadığında arkasında devletin sosyal güvenlik kuruluşunu görürse, bu bağlar gelişir. Bir deprem anında vatandaşın ihtiyacına öncelikle devlet koşarsa, vatana olan güven ve bağlılık daha da artar. Vatandaş, devletin ürettiği malı güvenerek satın alırsa, bir kamu kurum veya kuruluşunda iş bulursa, bu işyerlerinde çalışma mevzuatı uygulanırsa, emekli olduğunda iyi bir emekli aylığı alırsa, vatanına olan bağlılığı daha da pekişir.

IMF ve Dünya Bankası, diğer bir deyişle, uluslararası veya ulusötesi teknelci sermaye ne istiyor?

İlk istekleri sosyal güvenlik reformu adı altında sosyal güvenlik sisteminin çökertilmesi, Anayasamızın emrettiği sosyal devletin zayıflatılması ve nihayet yok edilmesi.

Bu istek yerine getirildikçe, sağlık hizmetleri ve emeklilik özelleştirildikçe, devlete güven azalacaktır.

İkinci istekleri, özelleştirmeydi.

Özelleştirmeye birlikte devletin ürettiği ve güvenilir olarak satın alınan mallar azaldıkça; Türk tütününün yerini ithal tütün alıp tütün üreticileri aç kalınca; EBK, SEK ve Yem Sanayii özelleştirilip hayvancılık çökertildikçe; eğitim ve sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesi sonucunda herkes ancak sahip oldukları para kadar eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeye başlayınca; özelleştirmeler nedeniyle kamuya ait fabrikalar ve araziler küçük bir azınlığa ve hatta mafyaya değerinin çok altında fiyatlarla aktarılınca; özelleştirilen işyerlerinden işçiler atılınca; taşeronlaşma adı altında kaçak işçilik yaygınlaştırılınca; vatandaşla devlet arasındaki ilişki iyice zayıflar.

Üçüncü istekleri, tarım ve hayvancılıkta verilen desteğin sona erdirilmesidir.

Bugün Türkiye'de işgücünün yüzde 43'ü tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlamaktadır. IMF, bu oranın en kısa sürede yüzde 10'lara inmesini istemektedir. Bunun amacı da, kentlerde ucuz işgücünün sağlanmasıdır. Tarım ve hayvancılıktaki nüfusun gerçekten azalması gereklidir. Ancak bu azalma, kontrol altında ve ciddi toplumsal ve siyasal sorunlara yol açmayacak biçimde gerçekleştirilmelidir. IMF'nin talebi, tarım ve hayvancılıktaki desteğin hızla kaldırılarak, hızlı bir iç göçün yaşanmasıdır. Bunun yol açacağı işsizlik, toplumsal çürüme ve toplumsal huzursuzluk gibi konular, ulusötesi sermayeyi ilgilendirmemektedir.

Dar gününde devletinden destek alamayan ve geçinemediği için toprağını satarak şehre göç etmek zorunda kalan köylünün vataniyle bağının daha da güçlendiğini ileri sürmek mümkün değildir.

IMF'nin dördüncü talebi, ücretlerin ve emekli aylıklarının enflasyonun altında oranlarla artırılması, bu kesimlerin daha da yoksullaştırılmasıdır. Memurlara ve sözleşmeli personele 2000 yılının ilk altı ayı için öngörülen yüzde 15'lik zam bu tavrın sonucudur. IMF Türkiye Masası şefinin özel sektörde yıllık ücret artışlarının yüzde 25 ile sınırlandırılması talebi bu anlayışın ifadesidir. Emekliler için de benzer oranlar söz konusudur.

Devletten veya bir sosyal güvenlik kuruluşundan aldığı aylıkla geçinemeyen bir kişinin, devletin sıkıntılı döneminde ülkesine, vatanına, devletine aynı kararlılıkla sahip çıkması beklenemez.

Ulusötesi sermaye, AB ülkeleri ve ABD günümüzde Sevr'i hortlatmak istemektedir. Sevr'i hortlatmanın yalnızca PKK ile mümkün olmadığı görüldü. ABD Vietnam'da, Sovyetler Birliği Afganistan'da, Rusya Çeçenistan'da yenildi; ama Türkiye'de yenilen, emperyalistlerin açık ve gizli desteğine sahip PKK oldu. Bu koşullarda, Türkiye'yi zayıflatmak isteyenler, bu ülkenin vatandaşları ile devleti arasındaki bağı, vatan duygusunu zayıflatmaya yöneldiler.

Özelleştirme yalnızca satılan arazilerin ucuza gitmesi veya işçi çıkarılması nedeniyle değil, çok daha önemli olarak, bu bağı zayıflatması açısından karşı çıkılması gereken bir uygulamadır.

Sosyal güvenlik sistemini yok edici girişimlere karşı çıkılmasının nedeni, yalnızca emeklilik yaşı değil, ulusötesi sermayenin bu oyunudur.

Tarım ve hayvancılıkta destek politikalarının sürdürülmesi, memurların çağdaş sendikal hak ve özgürlüklere kavuşması ve emeklilerin insanca yaşamalarına yetecek bir aylık almaları, bu bağ açısından önemlidir.

İmtiyaz sözleşme ve şartlaşmalarında uluslararası tahkime karşı çıkarak ulusal bağımsızlığımızın savunulmasının ardında da bu anlayış yatmaktadır.

Bu koşullarda akla gelen soru şudur: Türkiye böylesine büyük bir tehditle karşı karşıya iken, siyasi partilerimiz niçin IMF'nin talimatlarını uyguluyorlar? Onlar bu durumun farkında değiller mi?

Bu soruya 2000 yılı bütçesinde cevap bulabiliriz.

2000 yılında 24 katrilyon lira vergi toplanacak. Toplanan verginin 21,1 katrilyon liralık bölümü, yani yüzde 88'i faiz ödemelerine gidecek. 1985 yılında toplanan vergilerin yüzde 20'si faiz ödemelerine gidiyordu. 1999 yılında toplanan verginin yüzde 75'i faiz ödemelerine gidiyordu. 2000 yılında bu oran yüzde 88'dir.

Bugün vergi dairelerinin önünde yazan, "ödediğiniz her kuruş vergi, yol, su ve elektrik olarak size dönecektir" yazısının kaldırılarak, yerine, "ödediğiniz her kuruş vergi, bir avuç yerli ve yabancı rantiyeye faiz olarak gidecektir" yazmanın zamanı gelmiştir.

Hükümetler, kamu giderlerini ve açıklarını beş önemli kaynaktan karşılarlar: (i) vergiler, (ii) kamu mallarına yapılan zamlar, (iii) para basımı, (iv) özelleştirme, (v) borçlanma.

Türkiye'de hükümetler uzun süredir borçlanmaya yüklendi. İç borçlarımız 20 katrilyon liraya, diğer bir deyişle, gayri safi milli hasılanın yüzde 22'sine yükseldi. Dış borçlarımız 100 milyar dolara, gayri safi milli hasılamızın yüzde 51'ine yükseldi.

İç borçlanmada gerçek faiz oranları, dış borçlanmadaki gerçek faiz oranlarından daha yüksek olduğu için, hükümetler iç borcu dış borca dönüştürmeye çalışıyor. Ancak bu durum, hükümetlerin dış borç almasını kolaylaştıran veya zorlaştıran IMF'ye olan bağımlılığı daha da artırıyor.

IMF de bu fırsattan yararlanarak kendi şartlarını dayatıyor. Hükümetler de, günü kurtarmak için, Türkiye'nin bütünlüğünü ve bağımsızlığını tehlikeye sokan politikaları, istemeyerek de olsa, kabul etmek zorunda kalıyorlar.

Çözüm nerededir?

Çözüm, kamu giderlerinin ve özellikle kamu açıklarının vergilerle karşılanmasından, kamu harcamalarında israfın ve yolsuzlukların önlenmesinden geçmektedir.

Türkiye'de işçiler ve memurlar, paylarına düşenin çok üstünde bir vergi ödemektedir.

Buna karşılık, toplumun çeşitli kesimleri, gerek vergi muafiyetleri ve istisnaları aracılığıyla, gerek vergi kaçırarak, ödemeleri gerekenin çok altında bir vergi vermektedir.

Türkiye'nin bütünlüğünü ve bağımsızlığını korumanın ve daha da geliştirmenin yolu, bugüne kadar vergi vermeyenlerden etkili bir biçimde vergi alınmasına bağlıdır.

Türkiye'de bu vergi kaynağı vardır. Aslolan, çalışanların bu konudaki kararlı tavrını da dikkate alarak, Parlamentomuzun gerekli yasa değişikliklerini yapması, Maliye Bakanlığı'nın da etkili bir denetim ile kaçakları önlemesidir.

Ayrıca israfın ve yolsuzlukların önlenmesi de, kamu harcamalarında önemli indirimlere yol açacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranlar, İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadarki dönemde, bütçe açıkları vermeden ve uluslararası sermayeye teslim olmadan büyük işler başardılar.

Bu yıllarda, (i) Osmanlı borçları ödendi, (ii) millileştirmeler yoluyla birçok yabancı sermayeli işletme satın alındı, (iii) Sümerbank ve Etibank gibi kuruluşlar aracılığıyla Türkiye'nin ekonomik altyapısını oluşturan fabrikalar kuruldu, (iv) demiryolları inşa edildi, birçok altyapı yatırımı gerçekleştirildi, (v) eğitim ve sağlık alanında büyük yatırımlar yapıldı, (vi) iç isyanlarla mücadelede ve yaklaşan dünya savaşına hazırlık olarak önemli savunma harcamalarına gidildi.

Bütün bu harcamalara rağmen, Türkiye Cumhuriyeti Devleti bütçesinde açık vermedi, emperyalistlere avuç açmadı, bağımsızlığını ve bütünlüğünü özenle korudu.

Bunun da ötesinde, memuruna insanca yaşamasına yetecek bir aylık verdi. 1931 yılında devlet memurlarının toplam işgücü içindeki oranı yüzde 1,2 iken, ulusal gelirden aldıkları pay yüzde 7,1 idi.

Türkiye, bugün 1919'un, 1920'li, 1930'lu yılların coşkusuna, dürüstlüğüne, fedakarlığına, bütünlüğüne dönerse, bu çıkmaz aşılacaktır. 10 Ağustos 1920 tarihinde Osmanlı Devletinin yöneticilerine imzalatılan Sevr Antlaşması her gün başka bir görünüm altında yeniden dayatılmaktadır. Bunları aşmanın yolu da, 1919'un, 1920'lerin, 1930'ların anlayışlarına dönmekten geçmektedir. Geçmişle kıyaslandığında bugün her açıdan çok daha gelişkin bir işçi sınıfımızın olması, ülkemizin en büyük güvencesidir.